Ч. 25 (12.391). Львів, нед'ля 2. лютого 1930. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-24.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Проти фальшування волі народу.

Промова посла д-ра В. Загайкевича на пленарному засіданні Сойму дня 29. січня 1930 р. в справі законопроєкту про охорону виборів перед зловживаннями урядовців.

„Високий Сойме!*] Український Клюб уважає ухвалення законопроєкту, який маємо перед собою, річю конечною і пильною, яка мусить бути негайно полагоджена. Бо коли з ріжних сторін цеї Високої Палати були піднощені справедливі закиди проти чистоти останніх виборів до сойму і коли пятновано поведінку державних властей, які допускалися численних зловживань, то ми можемо лише одно ствердити, а саме, що при останніх виборах до законодатних палат українське населення **було позбавлене можности виявлення своєї волі,** головнож на землях Волині, Холмщини, Підляша і Полісся. Згідно з правдою можу ствердити, що на тих землях послів вибрало не українське населення, тих послів, які тепер засідають в рядах Безпартійного Бльоку вибрала **державна адміністрація.** Численні приклади на те, що я сказав, є в актах і матеріялах Комісії, покликаної до життя для досліду виборчих зловживань. Не буду говорити про ті прояви життя, які викликують конечність цього закону. З цілою свідомістю стверджуємо лише, що може ніякий інший закон, який колинебудь і денебудь побачив денне світло, не є так обоснований життевими потребами, як оцей. Шановний посол Зайдлер зауважив, що істнують матерії, істнують ділянки, яких цей закон не вирішує, а саме **психічний терор,** проти якого треба шукати ліку, і що цей психічний терор повинен бути знищений обовязуючими законами. Тверджу, що саме цей закон має на ціли запобігти безприкладному виборчому теророві з боку влади. Прошу панів, чи це не є безприкладний терор, якого усунення домагається п. пос. Зайдлер, коли старosтво в Надвірній, покликуючися на рескрипт воєводи з 16. січня 1928 р. і резолюцію з 28. січня тогож року пише до шкільного інспектора в Надвірній таке: „прошу видати відповідне розпорядження управителям і учителям усіх шкіл в повіті з приміткою, що як репрезентант уряду, вимагаю від них як державних урядовців“ — (тут маєте, панове, відповідь, чому цей закон є спрямований передовсім проти державних урядовців)... — „жадаю точно перестерігати основну політичну лінію уряду, яку я репрезентую в повіті, як також проявляти активну і явну працю у виборчому періоді; в теперішньому, особливо важному виборчому періоді, буду пильно слідкувати за вислідами їх позитивної праці“. А шкільна рада в Надвірній резолюцією з дня 31. січня 1928 р., приписує це управителям народніх шкіл в Надвірній, кажучи їм безоглядно приноровитися до вищенаведених вимог старости. Потім маємо другий рескрипт того самого старости, який вимагає, щоби панове управителі народніх шкіл і вчителі належали до місцевих окружних виборчих комітетів Безпартійного Бльоку, щоби були предсідниками і т. д. Чи це не є терор, коли кажеться „буду слідкувати за вислідами позитивної виборчої праці?“ Нинішній закон передбачує постанови, яких обовязуюче досі законодавство не обіймає своїми санкціями, передбачує саме ці прояви життя, про які говорили мої передбесідники, а яких дотеперішнє законод. не управильнило“. (В цьому місці вичислює промовець обовязуючі в Польщі закони, що торкаються виборів).

„Згадаю про одну важну і цінну постанову. Нинішній проєкт виключає приноровлювання з 272 ст. к. п. к., яка каже, що слідчий суддя, коли мова про припинення і приноровлення слідчого арешту, є звязаний постановами прокуратури. Можу панам навести факти, що прокуратура затирала і припиняла карні доходження у виборчих справах. Не хочу забирати панам часу цитуванням цілого матеріялу, яким розпоряджаю. Скажу лише напр., що прокуратор при Окружному Суді в Самборі, — мимоходом кажучи, відзначений потім командорським хрестом, — припинив всі виборчі справи, які опинилися у прокуратурі. Отже 26. квітня 1928 р. припинив справу проти начальника громади в Мельници Лоневського, 28. квітня 1928 р. проти Потикановича і тов., дня 11. травня 1928 р. проти коменданта поліції Вавра. Маю постанову прокуратора в Перемишлі, який з місця припинив всі доходження з приводу виборчих зловживань, доконаних при виборах до громадської ради в Радимні, кажучи, що вибори є тайні і що не можна вимагати, аби ті, яким вкрадено виборчі голоси прийшли і сказали, на кого вони голосували, тому дальші доходження є безпредметові! Коли мова про терор, то чи це не є психічний терор найгіршої категорії, коли у виборчій агітації на річ кандидатів „одинки“ органи державної влади зловживали негайну допомогову акцію для жертв голоду і повені. В даному випадку можу панам сказати, котрий поліціянт, отже знову не ляік, але державний функціонар, грозив, що відмовить всякої допомоги, коли люди будуть голосували на іншу листу ніж на „одинку“. Наведу оречення одного старoства, яке візвало громаду, щоби вона предложила проєкт поділу харчевих запасів поміж навіщених повінню. Прибічна рада тієї громади виготовила дуже точний виказ потерпівших від того стихійного лиха і представила його старoству. Старoство не взяло під увагу того виказу, лише затвердило плян розподілу допомоги, предложений виборчим комітетом ББ! Це є той психічний терор, проти якого мусимо боротися. Дивно мусить вражати, що в хвилині, коли мова про закон, якого змістом має бути запевнення правосуддя і створення ситуації, в якій понад усякий сумнів стояла би обєктивність державних функціонарів, що в такій важній хвилі уряд оголосив своє „дезінтересман“ і є неприсутній. Знаком часу є також обставина, що проти обговорюваного тепер законопроєкту виступає ББ. Так само було це знаком часу тоді, коли на цьому місці був обговорюваний законопроєкт про амнестію і ми зголосили внесок, щоби виняти з того закону злочини виборчих зловживань, що тоді ніхто інший, тільки представник уряду, тодішній міністр справедливости і панове з Безпартійного Бльоку спротивилися цьому.

Виборчі зловживання приняли були застрашаючий образ, який різко перечить не тільки найпримітивнішим вимогам правопорядку, але самому інтересові політичного устрою. Коли мова про те, щоби закон, установи були складені по несфальшованій волі народу, тоді панове цього правопорядку не хочете боронити.

В одній точці погоджуюся з п. Зайдлером Він сказав, що цей законопроєкт є актом безнадійного **недовіря.** Він казав правду. Справді цей закон є актом безнадійного **недовіря у правосуддя,** недовіря, щоби право було шановане. Справді, ми є пронятi безнадійним недовірям у справедливість, у пошанування права, заспокоювання найбільше справедливих наших постулятів. Все те тимбільше безнадійне, коли бачимо, що цей закон стрічає трудноші і опозицію з того боку, з якого повинен її найменше стрічати“.

---

*) Промову посла д-ра Загайкевича віденаршала сойму, подаємо у буквальному переkладі за офіційним стенограмом. — Прим. Ред.

На господарські теми.

Агрономічна праця в краю.

Силою обставин опинились ми в такому стані, в якому про умови нормального розвитку життя можна тільки мріяти. Словом, під кожним оглядом, переживаємо тяжкі й відповідальні часи, в які, коли хочемо кращого бодай в майбутньому, — мусимо працювати зі самопожертвуванням, не покладаючи рук, не жаліючи часу, не витрачуючи даремно ані крихітки енергії, ані народнього гроша.

Кожний з нас, коли хоче добра для свого народу, повинен бути свідомим своїх завдань і прикладати свої сили та знання там, де вони можуть дати найбільшу користь для загального добра. Наша праця, кожний крок наш мусять бути спрямовані так, щоби давали тільки позитивні наслідки. А цього досягнемо тоді, коли на першому місці будемо ставити добро загалу.

Звичайно, що все це давно вже кожному відоме, зрозуміле й тому доказувати його не треба. Але погляньмо на дійсність... Вона також відома... Одначе, як вона далека від наших бажань...

Не є нашим завданням торкатися тут всіх ділянок народнього життя. Зупинимось лищень на агрономічній праці в краю, яка так потрібна для піднесення добробуту нашого селянства, головної основи біольогічного істнування та розвитку культурного життя нашого народу, а яка перебуває в такому неупорядкованому стані.

Розглянемо, постепенно, такі питання: 1. Потреба агрономів у краю. 2. Праця агрономів на місцях: в сучасному і в майбутньому. 3. Платня агрономів: в сучасному і в майбутньому. 4. Кермування працею агрономів: в сучасному і в майбутньому.

1. Потреба агрономів в краю.

В багатьох країнах давно вже зрозуміли вагу й потребу агрономічної праці для сільського господарства. Там істнують тепер цілі армії агрономів та велика кількість ріжних досвідних установ і закладів. Поминаючи вже такі країни, як Сполучені Держави Північної Америки та Німеччину, де досвідництво та агрономічна праця стоять на дуже високому рівні — згадаємо, що в межах сучасної Радянської України під цю пору також працює біля 50 досвідних установ та поверх 6000 агрономів. Це на 27 міліонів українського населення, **себто на 1 міл. припадає 222 агрономи.**

А в нас тут, на українських землях у межах Польщі, тільки перед пару літами започатковано агрономічну роботу і то виключно матеріяльними засобами наших молодих кооперативних організацій. Сьогодні ми маємо 28 повітових агрономів, а коли порахуємо всіх агрономів: і тих що працюють на повітах, і тих, що працюють у Маслосоюзі, у централях та в Сіль-

ці Українських Агрономів — то більше сотні їх не набереться. — Це на 7 мільйонів українського населення, тобто **на 1 міл. припадає 14 агрономів**. Про свої досвідні установи чи заклади — приходиться лишень мріяти.

Є в нас агрономи лише там, де Повітові Союзи Кооператив мають можливість удержувати їх, а решта повітів не обсаджена агрономами чи то з причини відсутности грошей на цю ціль у повітових союзах чи наслідком відсутности самих повітових союзів.

Звичайно, що це булоб цілком нормальним явищем, колиб інтереси нації покривались з інтересами держави, бо тоді про агрономічні справи дбалаб і держава. Та коли ми зважимо ті обставини, в яких ми перебуваємо, то побачимо, що багато повітів, а в них і нашого українського народу, стоїть перед великою загрозою, та що інші повіти, краще зорганізовані, мусять їм подати братню кооперативну допомогу. Чекати-ж на те, аж вони самі зможуть зарадити свому лиху, — подібне до того, колиб ми визнали когось зі своїх рідних чи близьких тяжко недужим і конче потрібуючим негайного лікування, — але трималисяб тієї думки, що на ліки він мусить заробити собі сам. Таке визнання і таке співчуття нічого не варте. Святим обовязком нашим є дати допомогу свому братові, зобовязуючи його і в майбутньому до допомоги іншим.

Словом, треба погодитись з тим, що агрономічна допомога нашому українському селянству повинна бути по всіх повітах нашого краю, навіть і там, де ще кооперативних організацій нема. Погляди, які дуже часто зустрічаються, що в нас, мовляв, добре, — нехай так роблять інші, то й у них буде добре, свідчать не тільки про місцевий патріотизм, але й про короткозорість. Певним є, що де появиться агроном, — там будуть звязятись одна за другою й кооперативні організації, як конечна необхідність загального добробуту.

Думаємо, що зайвим є доказувати й те, що під сучасну пору українська агрономія не може бути іншою ніж кооперативною, як і те, що кооперація без агрономічної праці на селі не буде мати світлих перспектив розвитку. Членами кооператив є переважно сільські господарі й від їхнього добробуту, в найбільшій мірі, залежить розвиток нашої кооперації: більша заможність членів кооператив — викликає більшу потребу як в набуванні сільсько-господарських машин, приладдя, насіння, погноїв та інш., як у збуті продуктів сільського господарства, так і в задоволенні ріжноманітних культурних потреб.

Первопричиною-ж добробуту сільських господарів є варстат їхньої праці, себто земля. Від того, як зуміє господар використати свою землю — залежить його добробут, а з ним і добробут українського загалу.

Інж. Антін Романенко.

Морська конференція в Льондоні.

На останнім засіданні морської конференції в Льондоні дня 30. І. ц. р. виявилось, що жадний делегат европейських держав не хоче означити максимума тонажу воєнних кораблів, який уважає конечним для оборони своєї держави. Зед. Держави Півн. Америки не хочуть означити свого тонажу, домагаючись парітету з Англією, Японія вимагає 20 проц. американського парітету, Франція боїться, що визначивши свій тонаж облекшить ситуацію Італії на цій конференції. Тільки одна Англія годиться визначити свій максимальний тонаж воєнних кораблів.

Телеграми із 30. січня подають, що Мекдональд мав окрему нараду зі Стімсоном, Ґрандієм і Макатсукієм у справі англійсько-французького компромісу щодо справ тонажу. На пленарне засідання конференції дня 30. І. перший раз допущено представників світової преси. Японський представник ставить пропозицію, щоби у справах тонажу всі держави достосовувались до тонажу Англії та Америки.

На суспільні теми.

Організація українських робітниць

I.

У нашому народньо-суспільному житті доля найчисленішої частини українського пролетаріяту, тобто всякого роду служниць і щоденних зарібниць, загально: українських робітниць є і повинна бути одною з найбільше пекучих справ.

Наші робітниці рекрутуються масово з наших зубожілих малоземельних селянських родин. Нужда змушує їх кидати свої рідні стріхи й у містах шукати хліба та підпори своїм голодним батькам, рідні й собі. Вони, привязані у своїм селі до родини й церкви, входять у міста не приготовані до міського життя й остають там без усякої суспільної опіки, без моральної і матеріяльної допомоги, впадають часто від першого дня побуту у місті у руки несовісних людей, обманців, факторок та чужих нам бюр посередництва праці і оплатившись їм, дістають часто нужденний заробіток. Потім скоро тратять його, і не маючи захисту, тиняються по ринках та вулицях, відтак по ріжних найгірших спелюнках і норах, попадають і до поліційних арештів, деморалізуються і денаціоналізуються, словом, гинуть для нас. Часописні хроніки повні прізвищ упавших наших робітниць. Бо за нужденний кусок хліба віддають вони часто, крім важкої праці, найбільший скарб, бо свою честь, тратять невинність, здоровля, віру та любов і привязання до рідного народу. І так рік-річно, сотні й тисячі наших сільських дівчат, цих українських робітниць, розсіяних по містах і місточках цілого краю, цього фізично і морально здорового народнього елементу, що міг би стати основою кращого завтра, безповоротно пропадає для свого народу і церкви, скріпляючи ряди ворожих нам елементів.

Колиж загальна нужда і злидні наших днів примушують всякі стани до організаційної праці для осягнення спільної мети, то нема мабуть у нас стану, який потребував би більше організації, та суспільної опіки, як служниці і зарібниці денні, ті опущені і найбільше занедбані під кожним оглядом бездомні сироти.

Така організація не тільки конечна, але й може мати всі дані на те, щоби увінчатись найкращими успіхами. На це вказують не тільки аналогічні могутні організації у інших культурних народів, але й живий приклад наших найближчих сусідів. Маю на думці організацію польських служниць у товаристві св. Зити, що засноване перед кількадесяти літами у Кракові. Спочатку нараховувало це т-во ледви кількадесять

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ. 23)

Сміх землі.

— А тепер йди й добре виспися, щоб від завтрішнього дня взятися за працю: треба-ж коли перейти від слів до діла. Надобраніч.

— Почекай-но. А ти сестрі вже все розказав?

— Ні слова нікому не говорив.

Голянівський вдячно стиснув йому руку й пішов до дому.

Небо плакало дрібненькими слізми. Зірки поховалися в небесних світлицях і мабуть сумували за землею.

XXIX.

— Легко сказати: добре виспися, та нелегко це виконати, — думав Голянівський, прислухуючися до дощу, що стукав у шибки. — І чого їм треба від мене, оцим непрошеним сльозам волинського неба?

Ще перед годиною воно пестило його своїм чистим зором, а тепер так сумно плаче над ним. Чого воно плаче? Що сказати йому хоче? Чого стукає до його шибок?

Думки наготіли в голові, як брила олова. Придушували її до подушки. Грудям бракло повітря, зорові світла.

— Кап, кап, кап, — падало з даху.

А в відповідь живчик у висках вистукував свій ритм. І в ударах його Голянівський чув якби повторення оцих звуків за вікном.

— Це каплини життя, що витікають з сучасности й переливаються в безодню вічности. Кожний стук живчика — це краплина цього життя, мінус його. Так марно витікало життя з моїх попередників, так марно витікає й з мене...

— Кап, кап, кап, — чув він за вікном.

— Хіба-ж не злочин дати без користи викапати цьому божественному нектарові, що зветься життя? Хіба-ж не божевілля витрачати сили, якими можна стягнути небо на землю, на те, щоби мішати буденне болото? А я-ж це роблю! Я марную їх на хоробливі маячення...

Ліг вигідніше, в тій позі, яка найлегше зводила на нього сон, і заплющив очі з твердим наміром заснути та добре відпочити й завтра розпочати корисну працю.

А за хвилину знов думав:

— Щасливий той Семенюк! Душа без найменшої трішини. З нього життя даром не викапує. Олена теж здорова натура. Власне, такі потрібні нашому народові, а не розпарені на сковороді псевдо-культури шляхотські душі.

З туману виплинула постать Олени й станула перед його очима. Ось проміння її очей наповнило кімнату й розвіяло темряву. Ось оксамитний сміх залунав серед нічної тиші. Мряка освітилася рожевим світлом її щічок, як загравою світанку. А її віддих наповнив кімнату веселим радісним ритмом життя.

І враз, як це буває на фільмах, зпоза її постаті почала виступати друга постать — Лідії. Попелясте волосся, глибокі гарячі очі. Замість душі — пінка шампанського, мішанина розпуки з розгулом, скамянілого погляду самогубця з безжурністю вакханки...

— Кап, кап, кап, — долітало знад вікна. Завив вітер. По шибках хтось застукав переляканими пальцями...

Ось він бачить, як обидві постаті — Олени й Лідії — поволі зливаються в одну. Напружено вдивляється, а той „хтось", що весь час працює в його мізку, шепче йому:

„Бачиш: це не дві, це одна... одна ціла українка..."

Ось як у фільмі, звідкілясь виринає постать Семенюка й за мить зливається зі збірною постатю жінки. А цей „хтось" дошіптує:

— А це вже наближення до повноти народньої душі, ближча математична творчість. Брак ще тебе...

І раптом Голянівський бачить с е б е. Здивовано вдивляється в своє бліде обличча з ознаками дідичної втоми й виснаження. Очі, що, здавалося, були десь поза його головою, пильно стежать, як його постать зливається з постатю жінок і Семенюка в щось нове.

— Ха-ха-ха! — сміється в його голові той „хтось". — Тепер уже маєш майже повний образ українського збірного „я". Бракує лише козака Мамая...

— Геть! — несамовито скрикує Голянівський і лякається свого голосу. Хіба-ж це його голос? Ні, чужий, зовсім чужий!...

Накрився з головою й за хвилину його свідомість відлетіла в ті світи, які даремне ждуть на свого Колюмба.

XXX.

Ще Голянівський був у ліжку, як до дверей хтось застукав.

Прокинувся, розплющив очі й довго не пізнавав своєї кімнати. Усе було таке звичайне. Навіть миле, залите щедрими потоками світла.

Зрадів цьому світлові, як сцілений сліпець.

Стук повторився голосніше.

Підвівся з ліжка й відчинив двері.

Увійшов Семенюк, а з ним вдерлася до кімнати хвиля бадьорого й веселого життя.

— Ну, як почуваєш себе?

— Маячня у ночі. Якісь візії мучили. Ага, пригадав собі! Але це не снилося, ні; все це я бачив власними очима. Ти, я, панна Олена й Лідія злилися в одну постать, а той голос засміявся: „Бракує лише козака Мамая, і булаб цілість".

— Який голос? — здивувався Семенюк.

— Це мені здавалося, що в мойому мізку сидів хтось і розмовляв зо мною.

Семенюк пильно подивився на Голянівського.

— Може ти хочеш з глузду зїхати?

— А хіба є ознаки? — перелякався Голянівський.

— Тобі треба відпочити й взагалі розпочати нове здорове життя, — ухилився від прямої відповіді Семенюк. — Це-ж кат-зна що! Мусиш зайнятися ділом, виїхати на роботу на село й не показуватися в цьому міському багні. Бо буде зле!...

Семенюк заразливо засміявся:

— Останній волинський шляхтич і в домі божевільних! Якаб була ганьба для славного роду Голянівських! Ха-ха-ха!

Через вікно лилися потоки світла.

(Продовження буде)

членів, що збирались в одній комнаті. Тепер має воно в Кракові пять тисяч членів, дві каминиці, захист, шпиталь, амбулаторію, кварцову лямпу свого лікаря й адвоката; крім цього має всякі робітні, як кравецьку, шевську, швальню, пральню, прасувальню, робітню трикотів на велику скалю з філією у Закопанім. Там має також свій дім здоровля. Доходу на удержання шпиталів і захистів достарчає їм куховарська школа і кухня, в якій видають денно сотні обідів та власна крамниця і продаж продуктів з 50 морґової своєї посілости біля Кракова. Ця посілість повстала не з даровизни і записів, але з дрібних вкладок, гірко запрацьованого гроша вбогими служницями. Свою діяльність у Кракові розпочало товариство св. Зити від бюра посередництва праці. Тепер має воно знаменито зорґанізовану канцелярію, інформаційне бюро і генеральний секретаріят, видає також становий часопис „Ґлос дзевчонт польскіх". За прикладом Кракова пішли: Львів, Познань, Перемишль, Тернопіль, Санч та інші міста в Польщі, де засновано т-во св. Зити. В цих містах мають ці т-ва теж свої захисти та ґрунти. Тепер всі вони прямують до створення одного великого Союзу Товариств Св. Зити з централею у Кракові.

Наведений приклад вказує, що можна зробити спільною працею, спільно зібраним грошем. Спільна, збірна воля одиниць, зорґанізованих у становім товаристві може добитися великих досягнень і то тим більших, чим поважніше число людей під розумним, доцільним проводом підойметься якоїсь оправи.

Повищий приклад ще тим заслугує на увагу, що орґанізація такого елементу, як служниці, найкраще дасться перевести при допомозі церкви. Хоч польські, світські установи мають до розпорядимости всякі матеріяльні засоби і світських, спосібних орґанізаторів, то всеж ніяка світська орґанізація не може повеличатись такими здобутками на полі орґанізації слуг, як орґанізація св. Зити під проводом духовних.

Хто знає наші обставини і добре обзнайомлений з психікою такого елементу, як наші українські служниці, то яких він не був би переконань — релігійних чи політичних, — мусить признати, що у нас така орґанізація може успішно розвиватись тільки при помочі церкви, до якої сільські дівчата щиро привязані і з довірям відносяться до своїх духовних провідників і співпрацюючих з ними світських людей.

(Докінчення буде.)

Евстахія Тишинська.

Рабіндранат Тагор про незалежність Індій.

Співредактор французької газети „Ексцельзіор" їдучи кораблем зі Сан-Франціско до Йокогами стрінув у кораблі Рабіндранат Такура, який в розмові про теперішню ситуацію в Індіях, сказав між іншим: „Що Індії домагаються незалежности, в цьому нема нічого дивного, бо всі народи стремлять і повинні стреміти до самостійности. Але визволення Індій це дуже складна справа і я не вірю, щоби індійським націоналістам вдалось скоро здійснити постанови конґресу в Лагорі. Індії не мають кадрів власної адміністрації, індійцям бракує здібностей організаторських, а в здібність індійців утворити власну армію також можна сумніватись. А без великої армії Індії не встояться в суперництві з таким войовничим сусідом як Афґаністан.

Індія має безчисленну кількість племен, майже стільки, як Европа має народів і обєднати всі ці племена в одну державу буде не легко. Европа має боротьбу кляс, Індії малиб боротьбу племен. Англія свідомо не дала Індії освіти і Індії мають 95 проц. анальфабетів, а з анальфабетами створити державу не так легко". Як бачимо цей мудрець дуже критично дивиться на боротьбу Індії за незалежність.

Зі суспільної гіґієни.

Протитуберкулічна виставка і трьохденний туберкульозний цикль викладів „Українського Гіґієнічного Товариства у Львові".

Тихо, непомітно, без голосної реклями засновано не так то давно у Львові „Українське Гіґієнічне Товариство", якого провід узяв на себе д-р Паньчишин. Головною цілю товариства є поборювання пошестних недуг, а передовсім туберкульози, сифілісу, які то хороби в часі світової війни у нас дуже поширилися і винищують наше населення.

Дальшою цілею є освідомлення населення щодо гіґієни в щоденнім житті. Українське Гіґієнічне Товариство без державних засобів, навіть без підмоги наших установ, жертвенністю свого голови в короткім часі, бо напротязі 6 місяців доконало багато, видало дві цінні брошури, а саме: правильник для хорих на туберкульозу під заголовком: *„Про що хорий на туберкульозу мусить конче памятати"* і брошурку *„Туберкульоза"* д-ра Т. Бурачинського, видану товариством, автора якої наділено нагородою 250 зол.

„Гіґієнічне Товариство" заснувало в вересні 1929 р. в домівці „Народньої Лічниці" *туберкульозний диспансер*, себто порадню для хорих на туберкульозу (чахотку). У цій порадні, щодня від 12 до 2-ої години дають лікарі по черзі поради і лікують хорих на туберкульозу. У протитуберкульозній порадні працює щоденно під проводом д-ра Паньчишина 7 лікарів і гіґієністка.

„Українське Гіґієнічне Товариство" влаштувало в часі 26, 27 і 28 січня ц. р. в салі „Української Бесіди" триденний цикль викладів. Реферували д-р Музика про бактеріольоґію і епідеміольоґію туберкульози; д-р Берест про туберкульозу діточого віку, д-р Цимбалістий про хоробові зміни в людському організмі під впливом туберкульози; д-р Стахурський про туберкульозу у тварин та її вплив на організм людини; д-р С. Парфанович про алькоголь і туберкульозу; д-р Бурачинський про хірурґічну туберкульозу; д-р Дзерович про суспільне значіння туберкульози; д-р Паньчишин про боротьбу з туберкульозою в західній Европі та у нас; студ. мед. В. Куцик про туберкульозу на Радянській Україні та способи боротьби з нею. Рівночасно з викладами була влаштована вистава відповідних таблиць, статистичних діяграм, рентґенівських знимок, спіритусових препаратів, органів людського тіла, заражених туберкульозою, зразків і образків з гіґієни школи, хати, загороди, мешкання, зубів, волосся, образків туберкульози у тварин, а далі були на виставці мережі туберкульозних диспансерів на Україні і популярна література з царини гіґієни та поборювання туберкульози у нас і на Великій Україні. На цю виставку зложилися праці, себто знимки і препарати д-ра Паньчишина і образки з поясненнями *„Українського Туберкульозного Державного Інституту" в Харкові і „Київського Туберкульозного Інституту"*, а також видання привезені лікарем д-ром Бахменком з Великої України.

Д-р Бахменко в переїзді через Львів давав звіт у „Наук. Т-ві ім. Шевченка" і приватно лікарям, які інтересуються гіґієною і протитуберкульозним рухом на Великій Україні, про боротьбу з туберкульозою і пошестними недугами та про роботу численних диспансерів по всій Україні і привіз велику скількість картин і популярної літератури з царини гіґієни і поборювання туберкульози.

Цілу виставку влаштував д-р Паньчишин враз зі студентами медицини при витраті великої праці, навіть ночами.

В місяці січні ц. р. влаштувало польське протитуберкульозне товариство у Львові виставу в промисловім музею, де були й експонати „Українського Гіґієнічного Товариства" і „Українських Туберкульозних Державних Інститутів" у Харкові та Києві. — Мусимо з гордістю ствердити, що вистава „Українського Гіґієнічного Товариства" щодо вартости і богацтва експонатів перевищає польську виставку, щедро підпомагану державними і міськими чинниками.

Крім картин була виставлена вся популярна література з обсягу гіґієни і поборювання туберкульози, що появилась у нас і на Великій Україні. Не зважаючи на малу рекляму, фреквенція вистави і циклю викладів, була дуже численна. Треба піднести, що фреквенція і заінтересування молоді виставкою були значні. З жалем треба підкреслити, що навіть в такій високо-культурній та гуманній праці, шовіністичне хуліґанство Львова найшло свій жир, і щодня свіжо наліплювані звідомлення про виставку кілька разів денно здирало.

Виставка „Українського Гіґієнічного Товариства" в поборюванні туберкульози має велику вартість. Зібрано на ній стільки цінних наукових друків і всіляких експонатів, що варта, аби філії товариства „Просвіти" і „Рідної Школи" у порозумінні з місцевими лікарями в окружних

містах як Станиславів, Коломия, Стрий, Тернопіль, Перемишль і Золочів використали цю зразкову виставку і влаштували її у себе. „Українське Гіґієнічне Товариство" напевно прийде в поміч в улаштуванні цих виставок.

Поширення туберкульози в нашім краю є велике, спустошення страшні, тому є потреба при помочі так гарно урядженої виставки освідомлювати населення і поучити його як поборювати цього великого ворога людства.

Д-р І. Куровець.

Руїнницька робота.

Масакра на Зборах Філії „Просвіти" в Заболотові.

На вислід руїнницької роботи сельробівських ватажків не прийшлося довго чекати. Руїнники народнього життя переходять уже до таких арґументів, як палка і камінь. Мало це місце в Заболотові дня 26-го січня 1930 р. На цей день скликано Загальні Збори філії „Просвіти" в Заболотові на год. 1-у в полудне до домівки місцевого громадянина Данилюка. На Збори запрошено членів філії і відпоручників читалень. На годину перед Зборами прибула сельробівська боївка (Трійця, Тростянець, Заболотів, Демиче й Іленці), щоб недопустити до Зборів. Вона обсадила всі входи й виходи домівки зборів з домаганням впустити їх на салю. Колиж їх домагання відмовлено (божь вони не були ні членами філії ні відпоручниками читалень і як такі не мали ніякого права брати участи в Зборах), тоді вони не впустили до салі управнених до участи в зборах. Облягали так дім повні три години і старалися конче викликати бійку. Пустили в рух палку і каміння. Камінням розбили вони шиби в льокалі Зборів та вдарили каменем у голову відпоручника Головного Виділу! Аби не допустити до кровопролиття, Збори треба було відложити.

В тому всьому цікаве те, що хоч станиця поліції віддалена від місця всіх тих подій усього кільканадцять кроків, то якось ніхто з поліції не зацікавився хочби самим фактом численного збіговища в її районі. А другий цікавий факт — це замовлення сельробами фотоґрафа, який поробив знимки в часі облоги ними дому зборів. Мабуть потребують такої знимки на доказ перед Москвою, що вони добре працюють по її вказівкам та вповні заслуговують на винагороду в червінцях.

Подія в Заболотові, як і цілий хід зборів філії „Просвіти" в Коломиї, є грізним мементом для всього нашого громадянства. Наші люди в Заболотові повинні своєю активною участю в освітній роботі протиставитися всім посяганням руїнників, що станули у проводі розбоїв, пиятики та застрашаючої деморалізації в цьому повіті. Для них тільки побільше корчем (Трійця, Заболотів), молодь по їх думці, нехай розпивається та розбивається (Іленці, Заболотів). Ті руїнники стараються захопити у свої руки й освітні установи (чи не за короткі руки?), аби під їх покровом впіплювати отрую не тільки в народній орґанізм як такий, але також і в родинне життя, щоб розложити і знищити його, як найголовнішу підвалину істнування цілої нації. Та все таки навіть серед тої гнилої атмосфери в Заболотівщині найшлося поважне число громадян, які дорожать культурною роботою та які не потоптали ще своєї національної чести. І саме перед ними превелике завдання. Станути у проводі рідних установ і повести роботу для добра нації!

Громадянин.

Комуністична аґітація в німецькій армії.

„Н. Ф. Прессе" подає з Берліна, що серед німецької армії викрито цілий ряд комуністичних гнізд, які мали на меті ширити між військом комуністичну літературу та устну пропаґанду. Минулого ще року арештовано 4 вояків комуністів, яких засуджено на довголітню тюрму, між ними комуніста Шнеллера. Міністр війни поручає військовому командуванні звернути більшу увагу на комуністичний рух серед війська. Особливо сильно поширена комуністична пропаґанда серед німецької воєнної фльоти.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Обопільні кривди.

„Audiatur et altera pars" — ось засада, яка кермує кожним судом, коли той суд хоче вдержати славу безсторонности і справедливости.

— Кривда нам русинам! — кричимо на вічах, у соймі, а навіть перед Лігою Націй.

Кривда нам! — ось тон, тенденція, зміст мало не кожної політичної статті.

Але справедливість наказує вислухати і другу сторону. Може їй і від нас кривда діється, може й вона має право нарікати, скаржитися, обурюватись...

Думаю, що так. А ви, Ш. Читачі, коли прочитаєте все нижче сказане, то признаєте, що в тім велика доза правди.

В одній з чисел „Ілюстрованого Курієра Щоденного", який — як відомо — виходить у місці осідку польсько-української „Згоди", появився ось який фейлетон:

Z dnia.

„Ruska Września".

(Pr.) Rzecz dzieje się na „wywiadówce" w gimnazjum polskiem w jednem z miast Małopolski wschodniej. Stremowani rodzice wysłuchują opinji profesorów o swoich pupilach i bęcwałach.

Przed profesorem ruskiego języka utworzył się istny zator. Wszyscy z namaszczeniem słuchają słów tego ostrego i wymagającego pedagoga. Między innymi jakiś staruszek cichym głosem zapytuje profesora o postępy swego wnuka.

— A... Jacek R. Z trzeciej „b"... — grzmi profesor.

— Tak, to mój wnuk, bardzo spokojny chłopiec i...

— Cóż z tego, że jest spokojny — przerywa niecierpliwie profesor — ale leń z niego śmierdzący.

— Leń?! Przecież z innych przedmiotów...

— Inne przedmioty nic mnie nie obchodzą. Mnie interesuje wyłącznie język ruski.

— Na co mu się on przyda? — ośmiela się zauważyć starowina.

— To skandal, żeby dzieci polskie zmuszać do nauki języka ruskiego — wtrąca jakiś krewki jegomość.

— Racja... racja... — rozlegają się liczne głosy.

— Proszę o ciszę — gromi profesor — uczymy według urzędowego programu, nie czas więc na dyskusję. A co do pańskiego wnuka, to zwracam uwagę, że jeśli nie będzie się uczyc ruskiego, to dam mu dwóję i chłopak będzie repetować.

Jakaś cierpka uwaga zamarła na ustach staruszka. Rad nie rad, postanowił poprosić znajomego Rusina, żeby pomagał jego wnukowi w nauce tego nieszczęsnego języka.

— — — — — — — — — — — — —

A w domu, gdy dziadek obwieścił wnukowi swoją decyzję, wybuchła burza.

— Nie będę się uczyć po rusku, słyszy dziadzio, nie będę! — odgrażał się 13-letni wyrostek.

— Musisz!

— Nikt mnie nie zmusi! Nawet kij! Możecie mnie katować jak dzieci we Wrześni. Nic *nie* wskóracie! — A zresztą, jak ci nie wstyd dziadziu zmuszać mnie do nauki ruskiego, jak ci nie wstyd będzie przyjmować w naszem mieszkaniu Rusina. — Czy zapomniałeś już, że Rusini zamordowali mego ojca, matkę i brata, że spalili nam dom, że ciebie skatowali bez litości... Zapomniałeś o tem dziadziu?!

— Ja nie zapomniałem — szepnął starzec, tłumiąc łzy — to inni zapomnieli.

— To ci inni są bez duszy i serca — zawyrokował bez namysłu chłopiec.

Галактіон Чіпка.

Сойм.

Наради над самоврядними законами.

Дня 31. січня сойм почав радити над проєктами самоврядних законів для 4 галицьких воєвідств. Справоздавець Цьолкош (ППС) вказав, що обовязуючі тепер у Галичині самоврядні закони є анахронізмом. Крайня пора полагодити найпильніші недомагання гал. самоврядування. Обговорювані проєкти передбачують зміну виб. ординації до громадських і повітових рад у Галичині. Попередні закони треба змінити, бо в них нема бажаної рівности. Є курії, з яких кожна вибирає таку саму скількість радних, хоч число виборців не однакове. В Дрогобичі в 2-ій курії 8 людей вибирало 18 радних. Виборці самі жартували, що іменують радних. Польська Ліків. Комісія ввела свого часу 4-ту заг. курію, але в практиці стала вона передовсім жидочою. Опісля референт обговорив проєкт зміни статуту для Кракова та Львова, для яких то міст числа радних не означено, бо це оставлено для порішення розпорядкові президента.

Опісля говорив начальник адм. виділу мін-ства вн. справ Віндакевич. Він сказав, що міністр вн. справ признав потрібним урухоміти міське самоврядування в Галичині та віднісся прихильно до тієї виб. ординації, але з тим застереженням, щоби вона ввійшла в життя щойно як мине каденція урядуючих тепер гр. рад. Уряд вносить зміну уст. 12. про обовязковість закону, так що у Кракові та Львові він обовязуватиме з днем його оголошення, а в інших містах і містечках щойно тоді, як скінчуться каденції теперішних м. рад. Пос. **Целевич** стверджує, що на перешкоді розвиткові самоврядування в Польщі є національні меншини, бо кермуючі кола бояться, що меншини матимуть там забагато голосу. Конституція має двояке відношення до самоврядування, бо постановляє, що начальниками самоврядування є представники виконуючої влади. У Східній Галичині відносини в порівнанні з факт. станом із передвоєнних часів змінилися на гірше. Польське законодавство приняло принципи пруської системи,, яка в самоврядуваннях оставляла юнкрам надто великий вплив. У ділянці самоврядування старости мають вел. впливи, а користуються ними для політ. цілей. Станиславівський воєвода в однім обіжнику каже, що треба рахуватися з тим, що прийдуть вибори до повітових рад, тому треба заздалегідь постаратися, щоби всі посади в повітових виділах були обсаджені згідно з польською державною рацією. Тепер маємо ухвалити закон про вибори до міських рад, одначе він має ввійти в життя щойно за 6 літ. Це глум зі сойму. Постанова, що міський радний мусить володіти польською мовою в слові та письмі, йде ще дальше ніж уніфікаційні закони. Такий припис це провокація чести українського народу. Колиб приняти такий принціп і припадково надати активним військовим право вибору до гр. рад і колиб припадково в Сх. Галичині був віцемін. ґен. Конажевський, то він не дістався би до гром. ради, бо не знає польської мови (оплески). Так староста може усунути кожного нелюбого йому кандидата. Пос. Полякевич (ББ) каже, що його клюб хоче ввести до теперішних законів тези із проєкту змін конституції ББ. Виборче чинне право повинні мати горожани від 24 р., а пасивне від 30 р. життя. Пос. Єреміч (біл.): Це згідне з нар. демократією. Від Жид. Клюбу говорив пос. Лезер. Він сказав, що його клюб відкидає вимогу 2. уст. про обовязок володіння польсько мовою в слові та письмі.

На цьому відложено дискусію.

Вибір віцемаршала сойму.

На засіданні сойму 31. січня як перша точка був вибір віцемаршала сойму (на місце віцемарш. Марека та Возніцького, що зріклися цього становища). Голова клюбу ББ. Славек пригадав, що марш. Дашинський звернув був пос. Славекові увагу, що зогляду на це, що віцемарш. Марек і Возніцький зреклися віцемаршалківства, можна би збільшити число віцемаршалків. Клюб ББ. не згодився на те тому, що в 1928 р. відкинено кандидатуру проф. Бартеля та не предложив своїх кандидатів до президії сойму. Клюб ББ. готов був згодитися на визначення двох своїх представників на віцемаршалів, але при теп. скількости становищ віцемаршалів. Збільшення того числа ББ. вважає невідповідним. Коли марш. Дашинський повідомив, що предложення ББ. відкинене, клюб ББ. зазначує, що й далі майоризує його більшість теп. сойму та що це усуває надію на співпрацю з більшістю сойму. Тому ББ. не візьме участи в виборах.

Опісля клюб ББ. вийшов зі салі.

Приступили до виборів. Найбільше голосів дістав кандидат ППС. пос. Пужак, а саме на 170 голосуючих 138 гол. й його вибрали віцемаршалом. Пужак не приняв того становища, кажучи, що віцемаршал повинен бути вибраним бодай половиною зак. скількости голосів. Дембський (Пяст) дістав 4 гол. і Вальницький (Сельр.) 4 гол. Інші голоси розбиті. Марш. Дашинський приняв резигнацію пос. Пужака до відома.

Гранді їде до Відня.

„Н. В. Журналь" повідомляє з Риму, що італійський міністр закорд. справ Гранді приїде в місяці лютім до Відня, щоби зложити візиту канцлерові Шоберові та конферувати з ним у справах відносин між Італією та Австрією.

Експозе мін. Залєського.

На засіданні сойм. закордонної комісії дня 31. січня мін. Залеський виголосив експозе, в якім зясував міжнародне положення та обговорив акт. справи польської міжнар. політики. Від його ост. експозе, себто від 19. січня 1929. зайшло богато важного в світовій політиці. Міністр згадує про гаську й льондонську конференцію, нове навязання дипл. взаємин між Вел. Британією і СРСР., збільшену діяльність Ліґи Націй, порозуміння між Ватиканом і Італією. Опісля підкреслив миролюбивість Польщі.

Дискусію над експозе відложили до найближчого засідання.

НОВИНКИ

— **„Нове Село"**, „селянський безпартійний тижневий часопис", появилося у Львові з датою 2. лютого ц. р. Хто хоче ущасливити цею новою газеткою наших селян і за які гроші вона виходить, невідомо, бо ні одна стаття чи замітка в першому числі не підписана автором, які, як видно, уважали чомусь за вказане видавати газетку — анонімово. Як видавець „Нового Села" фігурує інж. Зенон Охримович, як відповідальний редактор Іван Яцишин — імена, які нікому нічого не говорять. Але з адреси газетки і з численних у ній оголошень Спілки Українських Агрономів видно, що видавцями „Нового Села" є ті самі люди, які на недавніх зборах „Сільського Господаря" у Львові вели тупу й неперебірчиву акцію проти його проводу, стараючись той провід захопити в свої руки — без ніяких даних до того. Зі змісту першого числа „Нов. Села" видно, що воно є в першу чергу конкуренційним орґаном для „Народньої Справи", бо обіцяє своїм передплатникам силу-силенну всяких господарських і грошевих нагород. Очевидно, видавці нової ґазетки неабиякі демаґоги, коли в статті „На новий шлях" мають сміливість писати: „Наш часопис є першим правдивоселянським часописом, що його видають самі селяни-господарі". Поживемо — побачимо, скільки справжніх селян-господарів здобудуть для нової ґазетки панове видавці.

— **Підручник для наших членів громадських рад.** Вже від довшого часу відчувався брак правничої книжки, з якої наші радні могли би черпати всі потрібні собі відомости. Книжка потрібна, передовсім тепер, коли по громадах укладають бюджет. Для заспокоєння цеї потреби, виходить на днях з друку накладом Видавничої Кооп. „Національне Обєднання" правнича книжка „Громадська Самоуправа", опрацьована послом В. Целевичом. Є це практичний порадник про громадські самоуправні бюджетові і податкові закони зі зразками замітів, відкликів і скарг. Нашим радним слід докладно занайомитися з її змістом, щоби повести громадське життя з найбільшою користею для народу. Ця книжка є цінний вклад в нашу правничу літературу, бо досі нема навіть подібного польського підручника, де були би зібрані і обговорені всі громадські закони й розпорядки. Помимо великого вкладу праці автора й великих коштів видавництва (книжка буде мати около 11 аркушів друку) ціна одного примірника, як довідуємось, буде виносити лише три золоті.

— **Що принесе новий розклад їзди?** Новий розклад їзди залізницями, який увійде в життя 15. травня 1930. передбачує урухомлення кількох нових поспішних поїздів на лінії Львів—Стрий—Лавочне. Ці поїзди матимуть получення із поспішними поїздами, що йдуть на Чехословаччину і Мадярщину, окрім того у поїзді Львів—Лавочне буде прилучений один віз для безпосередньої комунікації Львів—Будапешт. Поїзд Львів—Лавочне виїзджатиме зі Львова в год. 7.30 рано. Від 5. травня курсуватиме кілька нових поїздів на лінії Львів—Луцьк.

— **Ще про вбивство ґімназійного учня у Львові.** Вчора подали ми в „Ділі" замітку про вбивство ґімназійного учня Лешка Раба, а сьогодні подаємо ближчі інформації про цей трагічний факт: Траґедія відбулась зараз після роздачі піврічних свідоцтв у школі св. Анни. Учень Збігнев Фіхтель вибіг зі школи, стрілив до свого товариша Лешка Раба і вбив його на місці. Куля вцілила в праву частину леґенів. Вбивник є сином комісаря поліції і мешкав при вул. Каспарівській ч. 7, де його після вбивства арештовано, але після слідства випущено на волю. Причина вбивства невідома, бо вбивник тайо-

дить, що застрілив товариша через необережність, але є докази, що тут мається до діла з особистою пімстою.

— **Військови підстаршина бє „цивіля“ в трамваю.** Дня 29. січня в 7. год. вечором у трамваєвому возі сімки (порядкового числа возу не знаємо) на шляху між Політехнікою і вул. Садівницькою якийсь старший сержант польського війська побив Івана Василину, робітника, занятого у фільмовому підприємстві фірми Метро-Голдвин Маєр. Подія представлялася так: Робітник Ів. Василина поставив на передню плятформу воза невеличкий пакет (фірми, в якій служить), а сам сів до трамваю заднього плятформою. Сержантові не подобалось чомусь те, що Василина поставив на передній плятформі пакет і він почав індагувати кондуктора, чому той на це позволив. Кондуктор відгризався, як міг, заявляючи, що це не є справа сержанта, а вкінці загрозив сержантові, що візве поліцію, якщо він не успокоїться. Сержант поїрітований, вийшов на передню плятформу і почав рухати ногою пакет. Василина тоді вийшов теж туди і став в обороні пакету. У відповідь на те сержант кинувся на нього і діймаючо його побив, почім вискочив з трамваю. Виявилося, що сержант називається Владислав Багута і служить у 6 ба-оні саперів.

— **Боротьба за війта.** У селі Річка, в Косівщині, староство затвердило вибір нового війта Порфіра Кіщука і хотіло йому передати урядування на місце давнього війта Михайла Тонюка. Проти вибору нового війта виступила група селян прихильників Михайла Понюка і зібравшись у числі 300 осіб перед будинком громадської ради, домагались усунення Порфіра Кіщука. Присутний тоді в громадськім уряді делеґат косівського староства покликав поліцію і силою розігнав невдоволених селян. Скінчилося тим, що тимчасовим війтом назначено Гаврила Матейчака, асесора громадської ради, а в громаді прийде до нових виборів. Підчас цеї демонстрації селян проти нового війта, арештовано асесора Миколу Кощука, якому поліція закидає, що це він намовив селян до демонстрації перед громадським урядом.

— **Пробив ножем свою наречену.** Тадей Гродзіський із Галича посварився зі своєю нареченою, Марією Кернякевичівною з Межигорець і в сварці пробив її ножем, після чого сам зголосився на поліції в Станиславові і казав себе арештувати. Поранену наречену відвезено до лічниці.

—**Оригінальний візитатор вязниць.** У Львові, на стації Підзамче арештовано Вольфа Йоселя Ферстера, родом із Пйотркова, якому недавно забаглося відограти ролю делеґата міністерства справедливости і візитатора вязниць. Цей тип зголошувався у директорів вязниць у Львові (в Бриґідках), у Стрию, Дрогобичі, Золочеві і Тернополі, всюди показував фальшиві документи міністерства справедливости, оглядав вязниці, випитував вязнів про умови їх життя, лаяв тюремну обслугу за непорядки і записував скарги вязнів на дозорців. Яку ціль мав у тім хитрий обманець? Ціль була дуже проста: він хотів заробити, тому кожному директорові вязниці пропонував купити собі в нього інгаляційний апарат, яким можна провітрювати тюремні келії, щоби бідні вязні мали чим дихати, а хитрий обманець, щоби мав з чого жити. Такі інгаляційні апарати купила в цього „візитатора“ дирекція вязниць у Золочеві та Тернополі і заплатила за них навіть не погано, думаючи, що ці апарати продає міністерство справедливости. Тепер „візитатор“ вязниць Вольф Йосель Ферстер сам опинився у вязниці і виявилось, що в своїм житті він просидів у вязниці 8 літ, очевидно у келіях, які інгальовано такими апаратами, які він продавав і тепер ще посидить собі без інгаляції.

— **Перший злочинець у ватиканській державі.** Ватиканський суд засудив одного злодія на три місяці вязниці за крадіж 7 лірів із каси одного костела. Оборонцеві не вдалось виєднати для обвинуваченого лекшого виміру кари. Перший присуд у ватиканській державі оголошено „в імені римського папи“.

— **Дейвис про іміґрацію.** Мін. праці Джеймс Дж. Дейвис у свому звідомленні, яке предложив Конґресови у Вашинґтоні, радить щоби Конґрес уповажнив його вибирати потрібних іміґрантів. Він хотів би, щоби мав право в межах квоти допускати передовсім спеціялістів і таких робітників, яких Америка в дану пору потребує.

— **Комуністи проганяють.** Малесенька комуністична партія в Америці прогнала з партії комуніста Скота Нірінґа за книжку, яку він написав, а яка не подобалась большевикам з Москви.

— **Кандидат на мін. війни Зед. Держав.** З Вашинґтону подають, що кандидатом на американського міністра війни є колишній сенатор Джозеф С. Фрілінґгайсен. Як сенатор Злуч. Держав, Фрілінґгайсен в 1919 р. живо цікавився українською справою.

— **Амбасадори в радіо.** Цього року з Вашинґтону буде промовляти до радіо 55 амбасадорів і послів чужих держав. По промовах буде музика їх країв. Брит́ійський амбасадор Езм Говерд буде промовляти перший 21. ц. м.

— **Замала платня.** Посадникові Ню Йорку, Джеймсові Дж. Вокерові, хотять підвищити річну платню з 25.000 на 40.000 дол. Знову ґубернерови Лярсонові з Ню Джерзі хотять подвоїти 10.000-ну платню.

— **Лист Айнштайна до арабів.** З Єрусалима пишуть, що в арабській газеті „Фалястін“ появився лист відомого вченого, автора теорії релятивности Айнштайна. Лист цей звернений до арабського населення Палестини, а в цьому листі Айнштайн пише, що будуччина народів лежить у взаїмнім порозумінню усіх народів та що аґресивний шовінізм веде нації до загибелі. Айнштайн як жид радить арабам зрезиґнувати з Палестини, за що жиди помогли б арабам опанувати краї середнього Сходу. Лист Айнштайна характеристичний тим, що Айнштайн так як і всі апостоли порозуміння і згоди між народами, хочуть осягнути цю згоду коштом ворогів своєї нації.

— **Новий каталоґ книжок** на 1930 рік висилає даром бібліотекам Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. 1318 4-10

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платить кооперативам дня 31. січня: за масло експортове, солене, пріма по 5·20 зол. за кільоґрам; за масло десерове несолене, пріма 5·— зол.; за літру молока 34 сотики; за літру сметани 1·70 зол.

З театру.

Нова ревія „Гонгу“.

Ця нова ревія під назвою „Серденько стягни маску!“ має дві чи пак три дуже добрі точки програми. Перша це дотепна сатирична сценка „Великі львовяни у школі“. Кілька популярних постатей м. Львова сидить ще на шкільній лавці і кожний із них виявляє талант у зовсім іншім напрямі, ніж той, в якому колись піде і зробить карієру. Майбутній купець-міліонер пише вірші, захоплений літературою, а майбутній поет мріє про купецтво. Дуже талановитою артисткою є пані Ч. Целінська, що своїми жидівськими монольоґами викликувала щирий реґіт.

З судової салі.

Апеляційна розправа в справі співу національного гимну.

Городський суд у Белзі засудив о. Мирослава Ріпецького, пароха в Лісках, на два дні арешту з заміною на 25 зол. гривни за провину з §. 314. к. з. (перешкодження в урядовій чинности), якої допустився тим, що сказав поліцаєві зі Жнятина: „Можете зробити на нас донесення“, коли він по Шевченківськім концерті з криком перервав спів національного гимну, а учасники концерту, не зважаючи на поліцейський спротив, відспівали гимн до кінця.

Проти вироку городського суду вніс обвинувачений відклик до апеляційного трибуналу у Львові. Дня 21. січня ц. р. відбулася судова розправа в цій справі. Боронив д-р Михайло Волошин, який у свойому обширному виводі представив, що немаества провини з §. 314. в поступку обвинуваченого тому, що спів національного гимну не є заборонений і на всіх народніх концертах та святочних обходах без перешкоди співається й ніколи не зазначується в програмі співу національного гимну, як окремої точки. Навіть по Шевченківських концертах, улаштовуваних гімназійною молоддю, все співають учасники національний гимн у присутности представників Кураторії й адміністраційної влади, та нікому на гадку не приходить переривати цей спів. Поліцай поступив безправно, а також його донесення, що обвинувачений тупнув, є неправдиве тому, що поліцай серед гамору не міг нічого чути, будучи у віддаленні яких десять кроків від обвинуваченого, як це зізнали переслухані свідки.

Апеляційний трибунал зніс вирок городського суду в Белзі та звільнив обвинуваченого від кари. Це рішення апеляційного суду є важне тому, що в останньому часі — як це було недавно прим. на ювилейному просвітньому концерті в Сокалі — представники адміністраційної влади переривають спів національного гимну, забуваючи про те, що їх обовязком є шанувати наші святі національні почування.

Свідок.

Зі спортового життя.

Курс спортових суддів.

Виділ Українського Студентського Спортового Клюбу організує за порозумінням з Українським Спортовим Союзом курс спортових суддів під проводом проф. Гайдучка. В програму курсу входять: легкоатлетика, копаний мяч, відбиванка, кошівка, пястучка, „газена“, сиківка, плавання, гаківка та лещетарство. Курс зачнеться 5. лютого ц. р. в год. 19. у пластовій домівці, вул. Блякарська 11/I., захід від вул. Руської ч. 3. та триватиме місяць. Абсольвенти курсу по іспиті з поодиноких ділянок одержать дипльоми Українського Спорт. Союзу. Зголошення приймає 3. і 4. лютого в год. 19. у пласт. домівці т. Рак. Участь у курсі можуть брати члени українських спортових клюбів та руханкових товариств. Виклади відбуватимуться що другий день в год. 19.

Змагання в пінґ-понґу.

Виділ УССК. подає до відома своїм членам, що в днях 15. та 16. лютого ц. р. відбудуться змагання в пінґ-понґу за мистецтво УССК. Тренувати до змагань можна що понеділка, вівтірка, середи і пятниці від 1. лютого почавши, від год. 19—21. у пластовій домівці, вул. Блякарська 11/I., захід від вул. Руської ч. 3.

Гокейові змагання за мист. Б-кляси.

Гокейові змагання за мистецтво Б-кляси у Львові перервані наслідком того, що лід на ставах топиться. Україна не розіграла з тої причини в середу змагань з Гасмонеєю. Досі українська дружина розіграла два змагання за мистецтво Б-кляси в гаківці (з Лехією 1 Б. і Погонею 1 Б.), які виграла, здобувши таким чином чотири пункти. На першому місці в табелі цих мистецтв є Львовянка, що має теж 4 пункти, зате ліпше від України відношення воріт.

Драґош Вода—Довбуш 4 : 1.

Також другі свої змагання в гаківці програв черновецький Довбуш з вислідом 1 : 4.

Дописи.

ЯВОРІВ. *(Добра нагода.)* На перший плян серед научних заведень „Рідної Школи“ видвигається українська коедукаційна гімназія „Рідної Школи“ ім. Остапа Маковея в Яворові. Небезпеки та ріжного роду перепони в розвою того заведення наче минули. Гімназія йде нестримучою ходою вперед і розвивається гарно дальше. Чим похвалитися може Яворів, то саме своєю гімназією. Так поставлених на европейський лад середніх шкіл оправді у нас мало! Під кожним оглядом яворівська гімназія „Р. Школи“ стоїть високо. Педагоги відповідають своїм завданням. Нагляд над молоддю запорučений. Молодь учиться і виховується. Наука ведеться в поміщеннях, що їх завидують нам не тільки противники в Яворові, але й неодно державне заведення. А поміщення, де вчиться дитина, багато значить для неї і для її здоровля. Ґабінети, лябораторії, книгозбірні зростають рік-річно. Ученики користають із 12.000-ної „Бібліотеки У. П. Т. в Яворові“, що також приміщена в партері гімназійного будинку. Оплата за науку в коедукаційній гімназії „Рідної Школи“ ім. О. Маковея в Яворові мала; вона далеко нижча від оплат по інших рідношкільних заведеннях, а навіть по державних. А вже що найдогідніше, то бурси для мешкання і життя молоді. Бурса ім. І. Франка в Яворові під веденням проф. Чмоли просто взразкова. Ділиться вона на два відділи: один дорожчий для тих, що вимагають більших вигід; другий дешевший, що дає ученикам вистарчаючу можність життя при науці в гімназії. Тепер з нагоди півріччя по школах слід батькам звернути увагу на Яворів. Сам Яворів — затишне місто, що знаменито надається на спокійну науку. Получення зі Львовом догідне залізницею та автобусом. Думаємо, що тепер, з нагоди півроку по школах, коли неодин батько мусить поважно подумати про дальше виховання, ведення й науку своєї доньки чи сина, що ходять до середніх шкіл, не помине він Яворова, тільки збільшить чисельність яворівської рідношкільної установи, з чого сам буде вдоволений, бо сповнить добре свій обовязок супроти своїх дітей. У справі принаття до коед. гімназії „Р. Школи“ ім. О. Маковея в Яворові слід звертатись на адресу дирекції. Там можна дістати також інформації у справі принаття до бурси ім. І. Франка.

Батько.

СПІШІТЬ УСІ ДО МАҐАЗИНУ

Штерна — Казимирівська 33

бо з причини цілковитої ліквідації продає найгарніші й найліпші річи, светери, камізольки, реформи, панчохи і ін. по назково низьких цінах. — **Випродаж вкоротці кінчиться — Поспіх вказаний.**

УВАГА НА ФІРМУ: ШТЕРН, вул. КАЗИМИРІВСЬКА, ч. 33. 1356 2—4

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Петро Козланюк: **Вогонь.** Збірка оповідань з сільського життя. Львів 1930. Вид. „Книжка". Ст. 64.

Володимир Січинський: **Сутківська твердиня.** (Українська архітектура). Фотографії й рисунки. Окладинка С. Гладкого. Львів 1929, стор. 34.

І. Мриц: **Наука їзди на лещатах.** 45 малюнків. Львів 1929. Накл. „Сокола-Батька", стор. 64.

Д. Николишин: **Пророк і ин.** Промова на свято Шевченка. Коломия 1929. стор. 16.

ЖУРНАЛИ:

Розбудова Нації. Орган проводу українських націоналістів. Грудень, 1929. Зміст: 1. Проф. д-р М. Вікул: До церковного питання на Україні. 2. Інж. М. Сціборський: Вимираючий режим. 3. В. Богуш: Ліґа визволення народів Східньої Европи. Кавказу та Закаспію. 4. Евген Онацький: Фашизм і ин. Офіційна частина.

Кооперативна Республика, економічно-суспільний місячник. Львів, 1. січня 1930, ч. 1. Чаш журнал в 1930-ім році; К. К.: Кріза недоїдання; В. Доманицький: Система Солярі — один із способів розрішення крізи збіжевої господарки; О. Охрим: Праця в селянськім господарстві; П. Панченко: Психотехніка, як основа наукової орґанізації праці; О. Отава-Погребенко: Пять років студентської кооперативи; З кооперативного світа; Господарська хроніка.

Відродження, орґан українського протиалькогольного Т-ва „Відродження". Львів, 15. січня 1930. Ч. 1. Зміст: Слово до громадянства. — Ю. К.: Чого хоче протиалькогольне Товариство „Відродження?" І. Г.: Жахлива мова цифр. Я. Ч.: На Новий Шлях. — Д-р В. Ф.: Молодь алькоголь — характер. — Д-р В.: Одна чарка горілки вбиває. — Сен. О. К.: Клич до жіноцтва. А. Ч.: Підпал. Ю. Д.: Український протиальк. рух. Новинки. Комунікати. Оголошення.

Вікна. Література, мистецтво, критика. 1930. Січень. Кн. І. Зміст: М. Сопілка: Колисанка, Рейки, Працюючим рукам; С. Тудор: Молошне божевілля; Пасанто (М. Калинчук): Вартівничий; К. Яран: Страйк; П. Козланюк: Похорон; Ж. А. Рембо: Перші причастя (Пер. В. Бобинський); М. Калинчук: Де ставок та млинок; В. Китаєвський: Тартак; Р. Драґан: Бобо. На порозі третього року; В. Шаян: Про те, як можна „знищити" марксізм; Літературна хроніка; Бібліоґрафія; Дереворити Т. Лебедевої; Ілюстрації С. Вальницької й С. Гординського.

Культура, журнал культурного, суспільного й політичного життя. Ч. 1., січень 1930. Зміст: Ленін про міжнародне значіння листопадової революції. — Ч-й: Дещо про „культуру" і про відсутність культури. — В. С.: До історії воленародівської рабулістики. Початки соц. руху в Сх. Галичині в документах австрійської охранки. Матеріяли й документи до питання історичної ґенези західньо-української Робітничої Лівиці. — В. С.: Українське національне питання в кривому зеркалі В. Затонського. — Н. Лазаркевич: Про ухили в українському національному питанню. (Спроба марксівської критики „хвильовизму", шумськізму" та „затонськізму"). — Потрібна максимальна єдність. — Зі сойму. — Десяті роковини „Українських Щоденних Вістей".

НОТИ:

И. Кишакевич: **Музичні твори С. П.** 1) Ч. 14. Лебедина пісня — мішаний хор. Ц. 2 зол. 50 сот. 2) Ч. 11—14. Ліричнa сюїта — на мішаний хор: І. Сосна. — II. Мімоза. — III. Ти не дивуйсь. IV. Лебедина пісня. Ціна 7 зол.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Михайло Мрозовський, парох Залiської Волі, Перемиської Епархії, по короткій, тяжкій недузі заснув у Бозі дня 12. січня 1930 р. в 44. році життя а 16 священства. В. Й. П.! 1375 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 1. лютого, год. 3·30 пополудні „Тріо" прощальний виступ Малицької, Венгерка і Савана).

Субота, 1. лютого, год. 7·30 вечором „Княжна Шікаго".

Малий Міський Театр:

Субота, 1. лютого, год. 7·30 вечором „Міреле Ефрос".

Неділя, 2. лютого, год. 3·30 пополудні „Міреле Ефрос". (Знижені ціни).

Неділя, 2. лютого, год. 7·30 веч. „Міреле Ефрос". (Гост. виступ В. Семашкової).

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Субота 1. II., „Серденько, стягни маску!". Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Неділя, 2. II., „Серденько, стягни маску!". Дві вистави; год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміхун".

КАСІНО: Заборонені години (Рамон Новаро). Карло XII (в ролі царя: Мик. Северський, в ролі Карла: Геста Екман).

КОЛЬОСЕЙ: Двобій в літаку (Том Мікс).

ЛЕВ: Чоловікове право (Біллі Дов).

МАРУСЕНЬКА: Сильна людина (на осн. повісти Ст. Пшибишевського, в гол. ролі Гр. Хмара із Театру Станіславського).

ОАЗА: Шпіон на російському дворі (Лінна Гейд).

ПАЛЯС: Звукова фільма: Корабель комедіянтів (Лявра ла Плянте).

ПАН: Маски Ервіна Райнера.

ПАСАЖ: У нічній пітьмі.

ПРОМІНЬ: Дикунка.

СІЛЕВЕ: Чия є моя жінка? Ніч у Йоїшварі.

ФАТАМОРГАНА: Любовна ніч засудженого.

ХИМЕРА: Кохання без сотика (Кляра Бов).

УТІХА: Сурми кохання (Мейрі Філбин, Дж. Берінур, Дон Альварадо).

Програма радіо.

Неділя, 2. II. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Симфонічний поранок із Варшав. Фільгармонії, 16·0 Народини книжки (відч.) **Краків** (312,8) 19·30 „Село й місто в посаді" з рецитаціями (Галушка). **Познань** (334,8) 21·45 Весела вадиця. **Катовиці** (408,7) 10·15 Трансміс'я богослуження з костела Вел. Незарія (Шавсьи) 17·20 „На шахівниці" авдиція (Мошковський). **Ляйпціґ** (259) 16·00 Люкреція Борджія (драма В. Гюго), 20·00 Вірний музик (ком. опера). **Братислава** (279) 9·30 Реліґ. музика. 19·00 Танк. муз. **Ґалін** (296) 19·00 Популяр. концерт. **Льондон** (356, 3) 16·00 Церковна кантата Баха, 17·00 Концерт радіоорхестри, 18·45 фортеп. репітал. **Штутґарт** (360) 14·00 Холодне серце (авд. для дітей). **Берлін** (418) 15·00 Т. Чокор читає власні баляди. 16. Концерт квартету. **Стокгольм** (436) 14. Симфонічний концерт. **Рим.** (441) 10·00 Релігійна музика. 21·00 Мефісто (оп. Боіта). **Прага.** (487) 11·15. Муз. поранок (твори Кареля). 20·00 Концерт Чеської Фільгармонії. **Відень** (516,3) 19.00 Концерт Студ. Хору. **Будапешт** (550) 19.25 Із. Нодь, И. Челень: Мадярські пісні (циг. орхестра). **Москва** (825) 19.00 Народній вечір. **Ковно** (1935) 19·30 Вечірня музика. **Харків** (1304) 9·00 Недільний концерт. 19·30 Вечірній концерт. **Париж** (1725) 21.00 Концерт.

Понеділок 3. II. 1939.

Варшава (1411,7) 20·30 Міжнародній концерт з Будапешту. **Ляйпціґ** (259) 20·30 Концерт з Вроцлава. **Льондон** (356,3) 20·45 Концерт з Франкфурту (симфонії Бетовена). **Берлін** (418) 16·30 Концерт солістів. **Стокгольм** (436) 19·20 Концерт радіоорхестри. **Рим** (441) 21·02 Легка музика. **Лянґенберґ** (473) 17·30 Камеральна музика. **Прага** (487) 20·30 Концерт з Будапешту. **Брюссель** (509) 21·15 Народній вечір у століття незалежности Бельгії. **Відень** (516,3) 20·30 Концерт з Будапешту. **Будапешт** (550) 20·30 Міжнародній концерт. **Москва** (825) 20·00 Гумор і сатира. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт. **Харків** (1304) 19·30 Симфонічна орхестра. **Париж** (1725) 21·00 Концерт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десяткіи літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1002 36

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ И. ГІРШШПРУНҐА, вул. Личаківська ч. 34, приймають вписи на новий 5 ти місячний торговельний курс. Початок науки 4/II. Стенографія. Писання на машинах. 1363 3—3

ВСЯКІ годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстаранніше Домбровскі-Розважескі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 1. 1195 5

ЗГУБЛЕНУ військову книжечку, видану через ПКУ. Городок Ягайлонськ на назвище Васил Цізля р. 1899, зам. в Чернелях, пов. Яворів, уневажнюється. 1372 2—3

АРТИСТИЧНІ КИЛИМИ — „ШАТНЯ" — вул. Пекарська ч. 8. 1383 1-8

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 20·— 1 кг. — Сливки повила на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 16·— Волоські оріхи в 5 кг. мішочках за зол. 26·— Правдиву овечу бриндзу в 5 кг. фасках зол. 16. Франко за посліплатою. Мендель Штуммер, Косів к. Коломиї. 1382 1—10

СТУДЕНТІВ, учеників прийму на мешкання, окремий покій — вул. Хшановської 10/II Опацька. 1380 1—1

ПРОДАЮ рижики по 3 зол. кільограм. — Бічна Декерта, ч. 5. 1381 1—1

МОДНЯРСЬКИЙ, добре проспеpуючий склеп, вул. Руська, з приводу виїзду віддам. — Зголошення: вул. Куркова ч. 4. Фішлер. 1387 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики** ординує від 8 10½, 14—18. в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні. **ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.** 826 Телефон 65—87. 69—?

б. Секундар загального шпиталя

Д-р В. Кашубинський

спец. внутрішних і дітячих недуг орд. від 9 11, 3—5.

ЛЬВІВ, вул. Ґрунвальдська 11 а. ріг Задвірянської давн. Садівницької, бічної Льва Сапіги. — **Телефон 83—47.** 1322 4 10

Специяліст венеричних шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—10 і 2—6, в неділі від 9—1 **Львів, Асника 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телефон 48-01. — 595 **Лічення жиляків.** 19—?

Одинока нагода

протягом **лютого** купити дешево і добре.

Продаватимуть складниці 1. краєвої фабрики капелюхів

Р. НАЙВЕЛЬТА у Львові.

Капелюхи:

Мужеські: по зол. 8·50, 12·50, 15·50, 17·50 і 19·50. 1217 4—?

Жіночі: по зол. 6·50, 11·— Берети зол. 4·50. Шапки 5·50

АДВОКАТ

Михайло Заньків

бувший суддя

відкрив адвокатську канцелярію у Балигороді (у власнім домі). 1334 3—3

Американська система!

ФАБРИКА МЕБЛІВ „ФАМЕТА"

ЛЬВІВ, вул. Красіцьких ч. 18. а.

Продає кожному без ручителя на уплаві платности дотепер небувалих, спальні, їдальні, кухонні і бюрові урядження **Від 10 зол.**

Поодинокі штуки меблі, вистелювані меблі, фотелі до спання, лежанки, матераци, шафи й інше. 1011 10-20

2.800 зл. НОВІ ЗАГРАНИЧНІ ПІЯНІНА, чорн., найновішої конструкції, на догідні сплати поручає виключне заступництво „**Moniuszko**" вул. Зіморовича, ч. 10.

Надійшов вістун осени й зими

КАТАР

носа, гортанки й хрипка

тому поручається

PINOMETHYL

заресстр. в Міністр. Внутр. Спр. п. ч. 1198 і в держ. патентовім Уряді 1330 п. ч. 18236. 2—12

PINOMETHYL вживається при острім катарі носа, гортанки й хрипці — усуває наслідки і є середником дезинфекції **віддихових доріг.**

До набуття в усіх аптиках. Ціна 1·75.

Генеральне Предст. „OZON" Львів.

ДОБРИЙ ЗАРОБІТОК І ЗАПЕВНЕНУ БУДУЧНІСТЬ матимуть наші заступники до продажі льосових паперів і забезпечення життєвих обезпечень. Платимо провізію, уділюємо зачетів, викуповуємо патент. — Зголошення до Адмін. „Діла" під „Сталий заробіток". 1388 1—1

Велика продажа

Решток за безцін

Галицький Магазин Новостей.

ГАЛИЦЬКА 15. 1385 1 1

За редакцію відповідає Олександер Костис. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.